

Fontos kérdések az egészségügyben: hálapénz, életminőség, az egészség értéke

Az egészség értéke

Prof. Dr. Gulácsi László

Magyar Tudomány Ünnepe
Budapesti Corvinus Egyetem
1093 Budapest, Fővám tér 8. 2001-es Tanácsterem
2016. október 15.
17.30-19.00

Program

17.30-18.30

Az egészség értéke

Prof. Dr. Gulácsi László, tanszékvezető egyetemi tanár, Egészségügyi Közgazdaságtan Tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem

Az életminőség mérése és jelentősége

Prof. Dr. Péntek Márta, egyetemi tanár, Egészségügyi Közgazdaságtan Tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem

Hálapénz = jobb ellátás?

Baji Petra PhD, egyetemi docens, Egészségügyi Közgazdaságtan Tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem

18.30-19.00 Beszélgetés

Tanszék

Prof. Gulácsi László

M.D. MSc. Ph.D. Ph.D., Ph.D., Ph.D., Habil.,

tanszékvezető

Brodszky Valentin dr. Ph.D. habil.

egyetemi docens, tanszékvezető helyettes

Prof. Péntek Márta dr. Ph.D., habil.

Baji Petra Ph.D.

egyetemi docens

Rencz Fanni, dr., M.Sc., Ph.D.

egyetemi tanársegéd

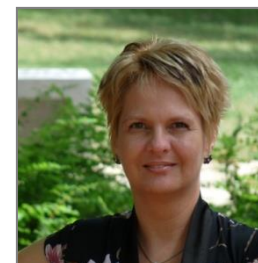

Tanszék

Bíró Anikó Ph.D.
Posztdoktor kutató

Kopcsóné Németh Irén dr.
Ph.D. hallgató

Kovács Ágnes dr.
Ph.D. hallgató

Mahshid Moradi
Ph.D. hallgató

Zrubka Zsombor, M.D.
Ph.D. hallgató

Beretzky Zsuzsanna
Ph.D. hallgató

Doctor Honoris Causa

Prof. Dr. Niek Klazinga – Professor of Social Medicine, University of Amsterdam, The Netherlands, Senior policy advisor and lead of the work on Quality of Care, OECD
Doctor Honoris Causa of Economic Sciences,
Faculty of Economics,
Corvinus University of Budapest

Honorary Doctoral Award Ceremony, 2012

Title of Doctoral Presentation: Improvement of health system performance in times of fiscal austerity

Honorary University Professors

Prof. Dr. Imre Boncz – University of Pécs, Head of the Health Insurance Institute, Hungary

Prof. Dr. August Oesterle – Associate Professor of the Institute for Social Policy at Vienna University of Economics and Business, Austria

Prof. Werner B. F. Brouwer – Professor of Health Economics, Chairman (Vice-Dean) Institute of Health Policy & Management, Erasmus University Rotterdam

Ágnes Mészáros Pharm.D., Ph.D., habil – associate professor at the University Pharmacy Department of Pharmacy Administration at the Faculty of Pharmacy Semmelweis University Budapest

Publikációs lista

Prof. László Gulácsi, M.D. Ph.D. habil

<https://vm.mtmt.hu//search/slist.php?lang=0&AuthorID=10003170>

Valentin Brodszky M.D. Ph.D. habil.

<https://vm.mtmt.hu//search/slist.php?lang=0&AuthorID=10020545>

Prof. Márta Péntek M.D. Ph.D. habil

<https://vm.mtmt.hu//search/slist.php?lang=0&AuthorID=10002852>

Petra Baji Ph.D.

<https://vm.mtmt.hu//search/slist.php?lang=0&AuthorID=10033563>

Fanni Rencz, MD, MSc, PhD

<https://vm.mtmt.hu/search/slist.php?AuthorID=10048079>

Anikó Bíró Ph.D.

<https://vm.mtmt.hu//search/slist.php?lang=0&AuthorID=10049063>

Az egészség definíciója

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) Alkotmányának előszavában az egészség alábbi definíciója szerepel: **„Az egészség a teljes testi, szellemi és szociális jólét állapota, nem pusztán a betegség vagy fogyatékoság hiánya.”**

Stokes (1982) egészség definíciója:

- anatómiai integritás,
- alkalmasság értékes szerep betöltésére a családban, a munkahelyen és a társadalomban,
- alkalmasság a fizikai, biológiai és szociális stresszhelyzetek feldolgozására,
- a „jólét” érzése,
- mentesség a megbetegedés és az idő előtti halálozás fenyegetésétől.

Egészséget meghatározó tényezők

Egészséget meghatározó tényezők alatt azokat az alapvető hatásokat értjük, melyek az egyén és egy közösség, egészségi állapotát meghatározzák.

A legfőbb kategóriái:

- 1.jövedelmi viszonyok
- 2.társadalmi támogatottság, a szociális ellátórendszer fejlettsége
- 3.iskolázottság
- 4.foglalkoztatottság és munkakörülmények, gazdasági helyzet
- 5.fizikai környezet
- 6.magatartási, életmódtényezők
- 7.egészséges fejlődés (gyermekkor) biztosíthatósága
- 8.egészségügyi szolgáltatások fejlettsége és elérhetősége
- 9.genetikai (biológiai) tényezők
- 10.kulturális sajátosságok

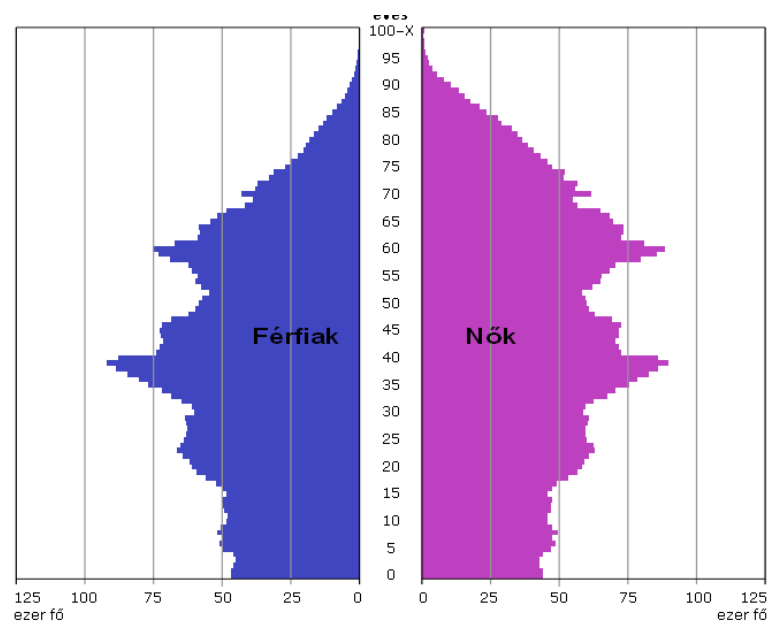
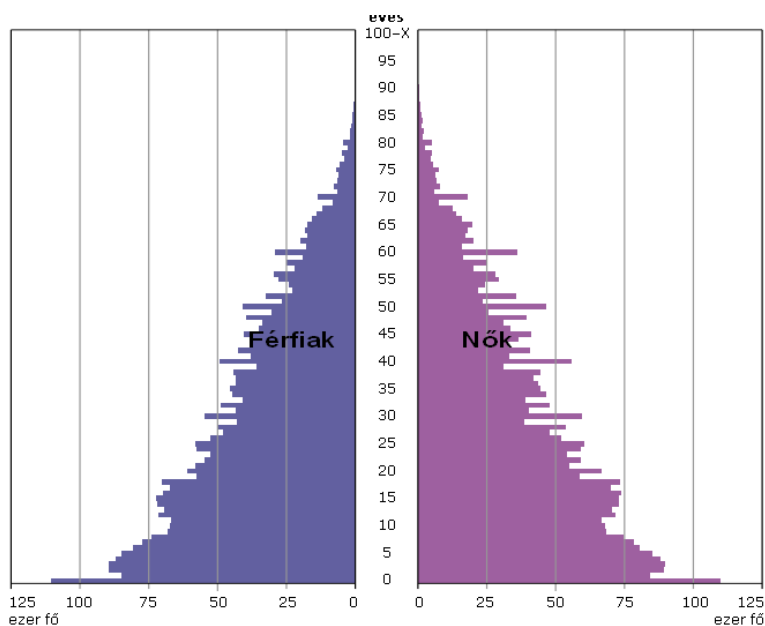
A népesség száma nem és kor szerint

1900. január 1.

(6 853 896 fő)

2015. január 1.

(9 821 245 fő)

Egészségügyi rendszer fogalma

Egészségügyi világszervezet (WHO – World Health Organization) definíciója:

Az egészségügyi rendszer része „minden olyan tevékenység, amelynek elsődleges célja az egészség előmozdítása, helyreállítása vagy megőrzése”.

A rendszer funkcionális elemei és azok intézményei:

- Szolgáltatás: kórházak, szakrendelők, házi orvosok, orvosok, nővérek...
- Finanszírozás: magánbiztosítók, társadalombiztosítás, állami költségvetés
- Szakemberképzés: felsőoktatás
- Egészségpolitika: kormányzati apparátusok
- Szakmai szervezetek: pl. Magyar Orvosi Kamara
- Fogyasztók: páciensek, betegek

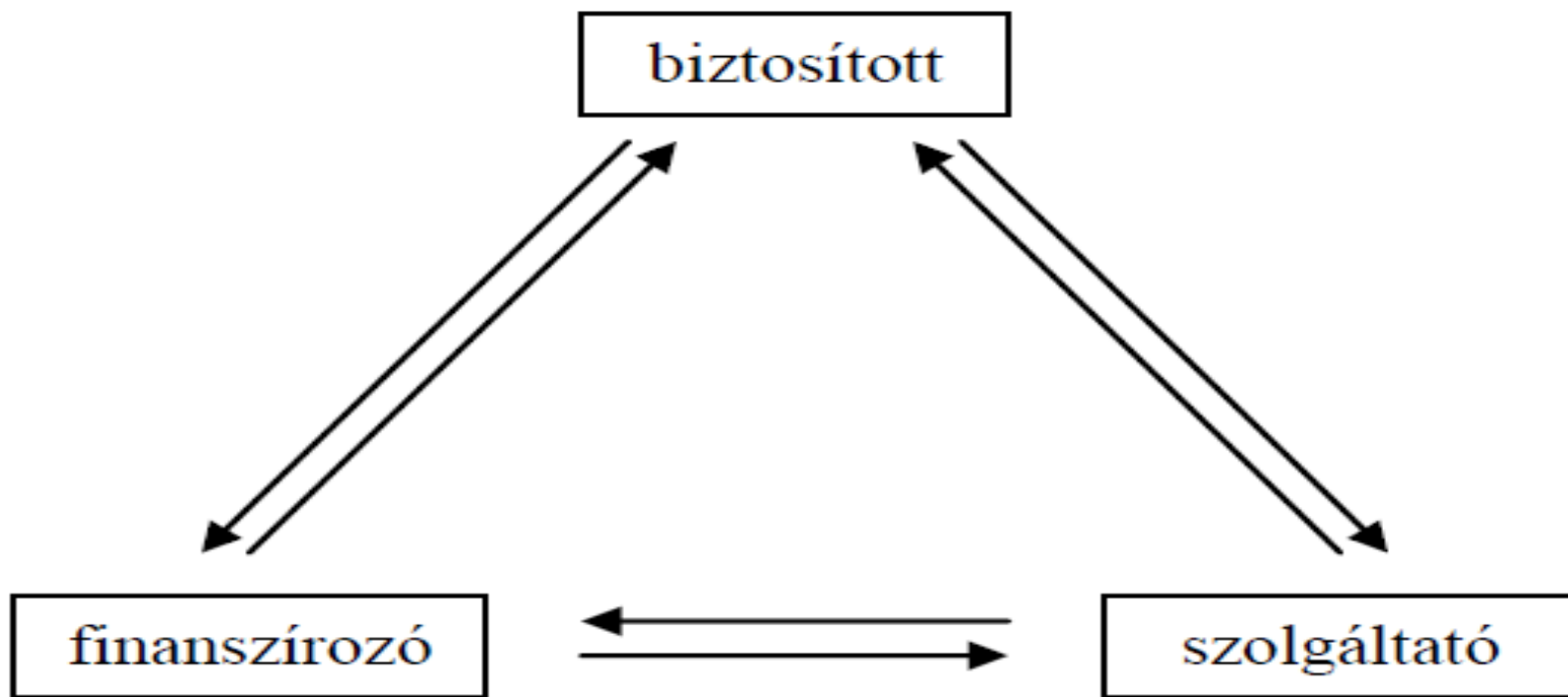
Környezeti elemek: egészségügyi intézmények beszállítói, gyógyszergyártók, gyógyászati segédeszköz gyártók

Mi tartozik az egészségügyi szolgáltató rendszerbe?

- Háziorvos, szakrendelő, kórház
- Népegészségügy: egészségfejlesztés, ifjúsági egészségügyi gondozás, járványügy...
- Megelőző ellátások, szűrővizsgálatok
- Ügyeleti ellátás, betegszállítás, ápolás, hospice, rehabilitáció,
- Orvostechnikai eszközellátás, gyógyszer kiskereskedelem, vérellátás
- Természetgyógyászat
- Katasztrófa-elleni védekezés, ellátások
- Pszichiátria, pszichoterápiai szakellátás
- Orvosi kutatások

Az egészségügyi rendszerek szereplői

Egészségügyi közgazdaságtan

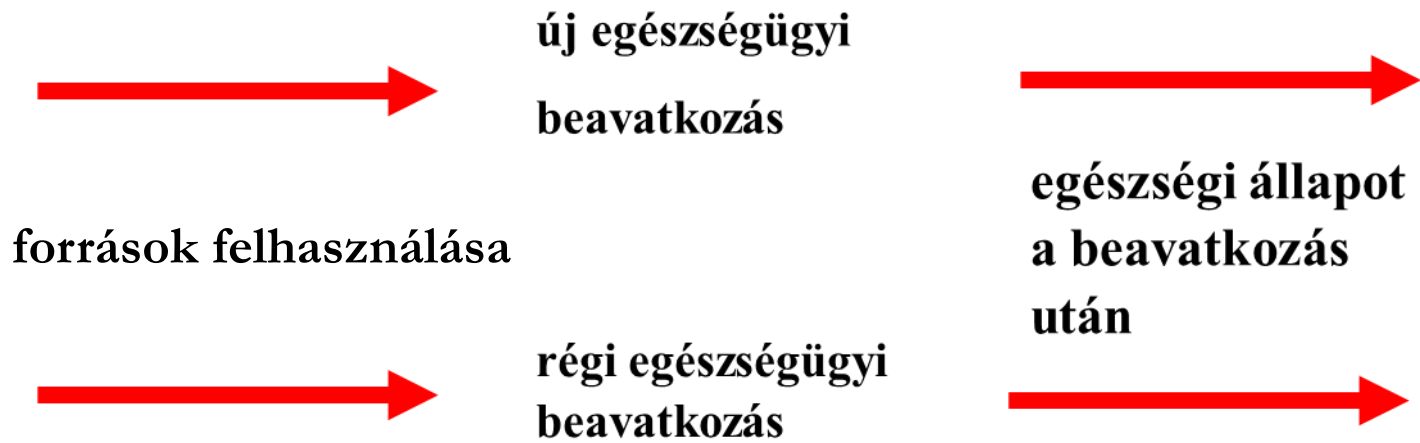
Feltételezzük, hogy az egészségügyi költség úgy is el lehetne költeni, hogy több 'értéket', több 'jólétet' eredményezzen.

Információt szolgáltat a különböző egészségügyi technológiák (gyógyszerek, beavatkozások, eszközök) költségéről és hasznáról.

Módszerek:

- betegség teher vizsgálatok
- költség-hatékonyság (Ft./természetes mértékegység)
- költség-hasznosság (Ft./QALY)

Egészségügyi közgazdaságtani elemzés

Kérdés: Megéri-e a beavatkozás utáni egészség állapot elérése érdekében a pótlólagosan szükséges források felhasználása?

Másképpen fogalmazva: Meghaladja-e a haszon a költségeket? (Mi a haszon? Csak a beteg egészsége?!)

Fő kérdések

Mit szeretnénk?

Mi az értéke annak amit szeretnénk?

Mit várunk el az egészségügytől, mi a cél ?

Mi a fontos? Kinek fontos? Mennyire fontos?

Hogyan finanszírozzuk?

Mit és hogyan finanszírozzon az Országos Egészségbiztosítási Pénztár?

Mennyit költhet/költsön egy betegre?

Mennyit költsön/költhet egy életév megnyerése érdekében?

A magánfinanszírozás és a hálapénz szerepe.

Mit szeretnénk és mi az értéke annak amit szeretnénk?

Meggyógyulni, de mit is jelent ez pontosan?

Krónikus betegségek: cukorbetegség, reumatoid arthritis, demencia ...

Fájdalomcsillapítás /más javulás, milyen mértékű, milyen gyorsan?

- 30-50% fájdalom csökkenést kell elérni neuropátiás fájdalom esetén
- fájdalomcsillapítás, fejfájás, görcsös fájdalom - lásd TV reklámok
- ACR 50 végpont a preferált RA-ban
- stroke utáni felépülés – milyen lehetőségek lehetnek

Elkerülni a betegségeket, de mit is jelent ez pontosan?

Mérni tudjuk a különböző változásokat (gyógyulás) ÉS

mérni kell az egészségi állapot változás értékét annak érdekében, hogy össze tudjuk hasonlítani a különböző változásokat.

Egészséggel összefüggő életminőség

Feltételezzük, hogy:

- egy életév értékesebb (preferált) akkor, ha azt a lehető legjobb egészségi állapotban töltjük, szemben a szub-optimális egészségi állapotokkal.

Jól definiált egészségi állapotok hasznosságát mérjük/értékeljük különböző módszerekkel.

Finanszírozás: mennyit adna ...?

Egy teljes egészségben eltöltött életéért (QALY)?

- a) 500 ezer Ft?
- b) 1 millió Ft?
- c) 2 millió Ft?
- d) 3 millió Ft?
- e) Több mint 3 de kevesebb mint 6 millió Ft?
- f) Több mint 6 de kevesebb mint 9 millió Ft?
- g) Több mint 9 millió de kevesebb mint .... millió Ft?

(QALY bővebben lásd Péntek 2012)

European Value of Quality Adjusted Life Year

(<http://research.ncl.ac.uk/eurovaq/>)

EU Project 10 ország - magyar kérdőív is

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma szakmai irányelve

... az egészség-gazdaságtani elemzések készítéséhez, 2013. EüK. 3. szám EMMI közlemény 2 (hatályos: 2013.03.01 -)

c) a szakmai irányelv kimondja, hogy az elérhető GDP adatok alapján, az egy főre jutó bruttó hazai össztermék **kétszeresénél kisebb** inkrementális költség-hatékonysági rátával rendelkező egészségügyi-technológiák költség-hatékonynak minősülnek, a háromszorosánál nagyobb összeggel rendelkező egészségügyi technológiák nem tekinthetők költség-hatékonynak,

Finanszírozási küszöb, azt határozza meg, hogy hogy mennyi költhető egy életminőséggel korrigált életévre (QALY) – ezen a téren jelentős módszertani és etikai problémákkal szembesülünk.

Ez hazánkban 2-3 GDP/QALY – nagyon sok lehetséges rossz döntés forrása.

A nemzetközi gyakorlat igen eltérő.

(Gulácsi, Péntek 2014; Gulácsi, Rotar et al. 2014; Gulácsi, Rencz et al. 2014)

Finanszírozás

Minden országban növekszik az egészségügy forrásigénye.

Melyek a következő 20 év legnagyobb egészségügyi kihívásai és honnan lesz erre pénz?

Adó-(magán)biztosítás-lakossági közvetlen hozzájárulás? Formális (hivatalos), informális?

Ma ezzel kapcsolatosan a hálapénzzel foglalkozunk.

Prof. Gulácsi László

laszlo.gulacsi@uni-corvinus.hu

Egészségügyi Közgazdaságtan Tanszék

HunHTA - Hungarian Office for Health Technology Assessment

Budapesti Corvinus Egyetem
H-1093 Budapest, Fővám tér 8

hecon.uni-corvinus.hu